

RECENZII

ION DUMBRĂVEANU, *Studiu de derivatologie romanică și generală*, Chișinău, 2008, 250 p.

Profesorul universitar Ion Dumbrăveanu este un nume bine cunoscut în romanistica modernă, studiile sale teoretice având un ecou de amploare în lingvistică. Merită să reținem că Domnia Sa este, în prezent, cap de școală în romanistica universitară de la noi, fiind un fidel și talentat continuator al domeniului de cercetare inițiat de regretatul profesor Grigore Cincilei – derivatologia. Tot în această ordine de idei, este necesar să amintim că profesorul Ion Dumbrăveanu este autorul a peste 200 de studii legate de cele mai variate probleme ale limbilor romanice, inclusiv a 4 monografii de o reală valoare teoretică și practică și coautorul a două dicționare: unul spaniol – român și român – spaniol și altul multilingv de proverbe. În fine, Domnia sa ne oferă un studiu de sinteză dedicat derivatologiei romanice și generale, fapt care l-a determinat să escaladeze limitele studierii derivatologiei în cadrul romanisticii și s-o examineze din perspectivă general lingvistică.

Așadar, cercetarea monografică a dlui Ion Dumbrăveanu *Studiu de derivatologie romanică și generală* debutează cu o amplă *Introducere*, în care autorul expune problematica cercetării realizate și punctează, în cunoștință de cauză, istoricul cercetării derivatologiei romanice și generale, în mod special insistând asupra studiilor elaborate de lingviștii din Republica Moldova și România.

Partea I a investigației *Problematica și conceptele fundamentale ale derivatologiei moderne* este consacrată eminentelor unor probleme teoretice ale formării cuvintelor

în lingvistica contemporană. În primul rând, autorul, pornind de la ideea că formarea cuvintelor are tangențe intime cu lexicologia, morfologia și sintaxa, demonstrează, cu lux de probe irefutabile, că derivatologia nu constituie un nivel distinct al lingvisticii, tot așa cum formarea cuvintelor nu constituie un sistem distinct în raport cu celelalte realități ontice ale limbii, ci este un compartiment al lingvisticii cu caracter de internivel. Dat fiind faptul că formarea cuvintelor se prezintă în mod simultan ca un rezultat al evoluției limbii și ca un proces de dezvoltare a acesteia și, ca urmare, este dificil a identifica o delimitare categorică între aspectul sincron și cel diacronic al formării cuvintelor, autorul ajunge la concluzia că „numai o concepție dinamică a sincroniei poate să contribuie la o descriere și interpretare adecvată a proceselor și fenomenelor derivaționale care au loc în realitatea glotică, precum și la scoaterea în evidență a tendințelor și legităților de dezvoltare a sistemelor derivaționale ale limbilor cercetate” (p. 29).

În capitolul *Noțiunile de bază ale derivatologiei*, profesorul universitar Ion Dumbrăveanu, beneficiind de studiile de derivatologie existente, propune un sistem terminologic și conceptual logic bine argumentat. Este vorba de noțiuni ca *derivativitate*, *bază (temă) derivativă*, *cuvânt derivat* sau *bază derivată*, *bază derivativă cultă* sau *livrescă* și *bază derivativă tradițională*, *afix derivațional* și *afix gramatical*, *sens derivațional* și *sens gramatical*, *afixoid* (inclusiv *prefixoid* și *suffixoid*), *radixoid* etc. Tot în acest context urmează să apreciem pozitiv dexteritatea cu

care autorul face delimitările de rigoare între cele două procese derivatologice distincte: *compunerea* și *afixarea*. Totodată, sunt demne de toată atenția raționamentele autorului despre polisemia și omonimia formanților afixali. Deși omonimia derivațională, în raport cu cea lexicală, nu s-a bucurat de o atenție deosebită din partea cercetătorilor, autorul pledează pentru o delimitare strictă a omonimiei derivaționale de cea lexicală și gramaticală, pe de o parte, și a omonimiei și polisemiei formanților afixali, pe de altă parte. Tocmai această distincție i-a permis autorului acestui valoros studiu să ajungă la concluzia că „coincidența structurilor derivaționale a derivatelor cu formanți identici este un indiciu al polisemiei formanților și, dimpotrivă, deosebirea structurilor derivaționale e un indiciu de omonimie a afixelor” (p. 59).

Examinând sub aspect cantitativ inventarul de afixe, inclusiv derivatele cu afixele respective, autorul formulează concluzia cu privire la caracterul deschis al inventarului de afixe (fără a mai aminti aici de cuvinte derivate), iar acest inventar de afixe se extinde în urma trunchierii unor unități lexicale, având drept corolar morfemizarea și trecerea lor în categoria afixoidelor, și în urma omonimizării unor formanți afixali tradiționali și afixoidali. În acest context este de o incontestabilă importanță numărul mare de exemple aduse de autor în scopul argumentării acestui postulat teoretic (p. 65-67), exemplele fiind preluate din toate limbile romanice existente.

Aducând în discuție conceptele *tip* și *model derivațional*, interpretate în calitate de unități gnostice de clasificare și descriere a fenomenelor și sistemelor derivaționale, prof. univ. Ion Dumbrăveanu constată că distincția dintre *tip* și *model derivațional* nu este atât de natură conceptuală, cât mai ales de natură terminologică. Din aceste considerente, autorul se pronunță pentru termenul *model derivațional*, acesta având o frecvență preponderentă în studiile de lingvistică și servind, în mare măsură, la descrierea și inter-

pretarea uniformă și formalizată a proceselor derivaționale.

Sunt, de asemenea, de o reală valoare teoretică și practică aserțiunile autorului cu privire la *productivitatea derivațională*, identificându-se astfel patru grade de productivitate a modelelor și afixelor derivaționale – înaltă, medie, submedie și joasă sau egală cu zero, și cu privire la *relativitatea noțiunilor de cuvinte potențiale și ocazionale*, întrucât unitățile potențiale pot fi formate în orice moment cu facilitate și tot atât de ușor pot pătrunde în sistemul lexical al limbii, în timp ce ocazionalele, în majoritatea cazurilor, rămân în afara sistemului lexical.

Partea II. *Procese și tendințe derivaționale în sistemul nominal afixal panromanice* ia în discuție, mai ales, mai multe probleme de natură aplicativă, acestea fiind însoțite, de câte ori o cere contextul, de anumite considerații teoretice care vin să fundamenteze o afirmație, o constatare sau un fenomen concret. În primul rând, sunt examinate modelele și corelațiile sufixale din limbile romanice și se ajunge la concluzia că „în absoluta majoritate a limbilor romanice cercetate, sufixarea constituie cel mai reprezentativ procedeu onomasiologic al denotației lexicale” (p. 89), afirmația în cauză fiind fundamentată pe analiza parametrilor cantitativi ai sufixării romanice. În continuare, autorul demonstrează lipsa de motivare a unor deducții conform cărora derivarea sufixală ar avea, mai ales în franceză, un caracter neproductiv, insuficient, întrucât în acest caz nu este vorba de o „insuficiență” sau „deficiență” derivațională a limbii franceze, ci despre o anumită „descreștere” a sufixării pe baze derivate tradiționale, legate de „erodarea” structurii morfemice a afixelor tradiționale (p. 89-90). Este elocventă constatarea autorului că în absoluta majoritate a limbilor romanice cercetate derivatele sufixale sunt formate după aceste trei macroscheme: $N \rightarrow N$, $V \rightarrow N$ și $Adj. \rightarrow N$, constituind 99,68 % din numărul total al formațiilor nominale sufixale investigate (p. 92). Este de învidiat tenacitatea și competența autorului în cazul analizei deri-

vatorilor sufixale postsubstantivale, insistând în mod special asupra faptului că bazele derivative substantivale se caracterizează printr-o înaltă combinabilitate derivațională.

Examinând caracteristicile derivaționale, semantice și gramaticale ale unităților lexicale formate cu ajutorul sufixului *-ist*, inclusiv cele ale sufixului în cauză, profesorul universitar Ion Dumbrăveanu, argumentându-și aserțiunea pe analiza minuțioasă a caracteristicilor semantice și morfologice ale derivatelor și ale afixului respectiv, constată, împreună cu alți cercetători, că formațiile cu sufixul dat sunt, de o parte, substantive, iar pe de altă – adjective și că inițial derivatele cu sufixul *-ist* au un caracter substantival. Tocmai în baza acestor constatări, autorul consideră că, în acest caz, „e rațional să se vorbească despre o omonimie lexicală a derivatelor cu formantul dat, adică despre omonimizarea derivatelor ce conțin acest sufix, și nu despre omonimizarea formantului” (p. 98).

Multă competență și cunoaștere fină a limbilor romanice și a problematicii lingvistice probează autorul și în cazul analizei modelelor sufixale postverbale, postadjectivale și a modelelor derivaționale *nomina agentis* feminine.

Întrucât după sufixare, prefixarea este unul din cele mai productive procedee de formare a cuvintelor în limbile romanice actuale, Capitolul II din Partea II este consacrat anume acestui procedeu derivațional, procedeu care, în raport cu sufixarea, este studiat insuficient în literatura de specialitate. Dat fiind că se constată o confuzie aproape generalizată între procesul de derivare a unităților lexicale și de compunere a acestora, autorul definește afixoidul drept „un element de compunere savantă, capabil să se îmbine cu baze derivative autonome și să funcționeze în calitate de morfem (temem) prefixal sau sufixal” (p. 160). În baza acestei definiții, autorul propune că atunci, când „în cadrul unui sistem se îmbină două elemente culte de origine greacă sau latină, aplicarea termenilor și noțiunilor de «prefixoid» sau

«sufixoid» este lipsită de sens, deoarece, ... în asemenea cazuri nu este vorba de o derivare în sensul strict al cuvântului, ci de o compunere savantă” (p. 160). Tot în acest context este cazul să amintim delimitarea conceptuală a autorului când propune ca în locul termenului *motivare* a derivatelor prefixale să fie utilizat termenul **compatibilitate derivațională** și, respectiv, cel de **compatibilitate specifică și lărgită**.

Autorul denotă o acribie colosală în situația în care determină numărul formanților prefixali și productivitatea acestora în limbile romanice, rezultatele investigațiilor fiind ilustrate în tabele speciale, care, de altfel, abundă și în cazul analizei tuturor celorlalte procedee derivaționale. Sunt apreciable opiniile autorului în privința analizei compatibilității și expansiunii derivatelor cu prefixoide savante **aero-**, **auto¹-** și **auto²**, **bio-**, **cine-**, **electro-**, **extra-**, **hyper-**, **infra-**, **macro-**, **maxi-**, **micro-**, **mini-**, **moto-**, **multi-**, **neo-**, **photo-**, **pseudo-**, **radio-**, **semi-**, **sub-**, **super-**, **supra-**, **tele-**, **ultra-**, **video-** etc., inclusiv cele referitoare la productivitatea derivațională a prefixelor tradiționale și livrești (**anti-**, **co-**, **contra-**, **des-**, **ex-**, **in-**, **inter-**, **no-**, **pre-**, **pro-**, **re-**, **sobre-**, **sub-**) în limbile romanice moderne.

Studiul dlui prof. Ion Dumbrăveanu, deși este redactat într-un limbaj științific elevat, are totuși unele inadvertențe de exprimare, care, în opinia noastră, au fost comise mai curând din neatenție, decât din neștiință. Pentru a nu stăruî prea mult asupra acestor erori le enumerăm mai jos clasificându-le în a) tautologii – „datorită înrudirii genetice, multe limbi (inclusiv și cele romanice)...” (p. 20); b) expresii sau îmbinări nespecifice limbii române – *a face o concluzie* (p. 59, 99, 130, 160, 167) în loc de *a trage o concluzie* (eroare explicabilă nu numai de influența limbii ruse, dar și a celei italiene), „în dependență de” (p. 169) în loc de „în funcție de”; c) acord incorect „Cu alte cuvinte, indicii cantitativi al sufixării trebuie să fie stabiliți pe fundalul general al afixării romanice” (p. 88) în loc de *ai*; „Analiza formanților ce

conțin afixoide de origine greacă *mărturisesc* despre o viabilitate și productivitate virtuală a modelelor derivaționale corelative” (p. 109) în loc de **mărturisește** și d) chiar o creație ocazională (?) – cuvânt inexistent: *prefixațare* (p. 156) în loc de *prefixare*.

Punând la baza studiului său bogata și variata tradiție a romanisticii, autorul face distincțiile de rigoare între straturile lexicale existente în limbile romanice: *lexicul popular*, moștenit direct din latină ori format cu mijloacele interne ale limbii sau împrumutat din alte limbi, și *lexicul savant*, *cult* sau *livresc*, pătruns în limbile romanice începând cu epoca Renașterii. Suntem de părerea că opoziția *lexic popular – lexic*

savant, livresc urmează să substituie opoziția **lexic popular – lexic neologic**, care este utilizată și interpretată impropriu în lingvistica română.

În fine, ținem să avertizăm cititorul că observațiile de redactare semnalate mai sus nu diminuează în nici un fel valoarea teoretică și practică a studiului, care (avem toată certitudinea) va fi de un real folos pentru studiile ulterioare de derivatologie, servind totodată în calitate de vademecum indispensabil pentru studenți și masteranzi.

VASILE BAHNARU
Institutul de Filologie al A.Ș.M.

ALIONA GRATI, *Romanul ca lume postbabelică. Despre dialogism, polifonie, heteroglosie și carnavalesc*, Chișinău, Gunivas, 2009, 254 p.

Aliona Grati a debutat editorial cu volumul *Magda Isanos. Eseu despre structura imaginarului*, Chișinău, Editura Prut Internațional, 2004, după care a urmat *Privirea Euridicei. Lirica feminină din Basarabia. Anii '20-'30*, Chișinău, AȘM, Editura Elan-Poligraf, 2007. Noua ei carte – *Romanul ca lume postbabelică. Despre dialogism, polifonie, heteroglosie și carnavalesc* este, cel puțin pentru mine, aproape o revelație și consacră un nume în naratologia românească. Este adevărat: o serie de capitole sub formă de articole au apărut, în ultimii doi-trei ani, în revistele *Metaliteratură* (al cărei redactor-șefa devenit de curând) și *Revistă de lingvistică și știință literară*, dar surpriza ține de bogăția relațiilor dialogale în romanul basarabean, relații pe care nu le-am descoperit, iar dacă le-am intuit, nu am încercat să le conștientizăm. Cu atât mai mult acum, când, după '90

încoace, lumea se arată sceptică nu numai în privința romanului basarabean, dar și față de romanul din România, care, așa cum afirmă Ion Simuț, nici acesta nu beneficiază de un prestigiu deosebit în Europa.

O societate închisă, cum era cea comunistă, n-a favorizat decât perspectiva totalitară, monologică, de abordare a vieții, o perspectivă care, excesiv aplicată în critica sociologismului vulgar, a deformat fenomenul literar în mod lamentabil. Chiar și naționalismul plâpând din romanul anilor '60-'80, de altfel o reacție firească la internaționalismul de cazarmă, nu stimula dialogul intercultural, nu putea înlesni nici el șansele pe care le oferă o societate deschisă cu valorile ei cosmopolite. Cele trei-patru romane antologice, mai mult sau mai puțin izbutite, dar toate de inspirație rurală, semnate de Vladimir Beșleagă (*Zbor frânt, Viața și moartea nefericitului Filimon sau anevioasa*

cale a cunoașterii de sine), Vasile Vasilache (*Povestea cu cocoșul roșu*) și Ion Druță (*Povara bunătății noastre*), au în centru personaje care se diferențiază de majoritatea colectivității, oarecum parvenită, adaptată la condițiile „vieții noi”. Exemplare în acest sens sunt cuplurile Filimon și Nichifor Fătu, Serafim Ponoară și Anghel Farfurel, Onache Cărăbuș și Mircea Moraru, protagoniști care pun în dialog diferite mentalități și ideologii.

Cu foarte rare excepții, romanul și astăzi continuă să fie interpretat nu ca un ansamblu de voci, de stiluri, ideologii aflate în dialog, ci este examinat unilateral, monologic, adică dintr-un punct de vedere privilegiat (fie acesta al naratorului omniscient și omniprezent, fie al unui protagonist). Aliona Grati revine în forță la „teologia dialogică” a lui Martin Buber și dialogistica lui Mihail Bahtin, asimilând creator și ideile lansate de Julia Kristeva, Roland Barthes, Tzvetan Todorov, Gérard Genette și de „noii bahtinieni” americani: Michel Holquist, Gardner, Malcolm V. Jones, Robert L. Belknap, David Bohm etc., fără a face abstracție și de cercetările actuale ale bahtinologilor ruși: V. C. Bibler, T. F. Plehanova etc. Ea fundamentează un model hermeneutic nuanțat și bine articulat, structura dialogică a romanului e concepută la diferite straturi și paliere, iar polifonia e ilustrată nu doar prin *cuvântul bivoc*, *construcția hibridă* sau *plurilingvism*, cum s-a procedat rar de tot și foarte timid în critica românească. Adevărul axiomatic – problema centrală a teoriei prozei este *cuvântul bivoc* – (tot așa cum în teoria poeziei e *simbolul*) stă la baza demersului exegetic cu ample și profunde contextualizări sau intertextualizări. *Cuvântul bivoc* e trecut uneori prin aparatul Röntgen, alteori e pus la cântar și decelat în intuirea unui cronotop rabelaisian, spre exemplu, la un Paul Goma (un argument foarte serios în polemica privind scrisul acestui, vorba lui Eugen Ionesco, „Soljenițan român”).

Remarcabile sunt observațiile autoarei referitoare la poetica romanului contemporan. Modelul ei de analiză pe text are mereu în cal-

cul relația intersubiectivă (deci dialogică), mutuală și cooperantă dintre „autor-narator-personaj-cititor” în vederea creării „unității relative de sens” (Bahtin), model la care Aliona Grati ajunge după un lung și antrenant periplu în istoria dialogisticii moderne, evidențiind și contribuțiile altor discipline umanistice ca filosofia, hermeneutica, lingvistica la crearea unei viziuni integratoare. Acest studiu de dialogistică a romanului se proiectează pe un fundal mai larg de „(re) antropologizare a disciplinelor umaniste” și pe unul mai special, al științei literare marcate de trecerea „de la text spre intertextualitate și dialogism” (I. Plămădeală). Pornind de la propunerea lui Paul Ricoeur („poate cea mai influentă încercare de conciliere a pozițiilor contradictorii ale celor două mari direcții de cercetare a textului: semiotica structuralistă și hermeneutica”), autoarea distinge, în linii mari, două tipuri de dialogism – *interacțional* (care trimite la multiplele aspecte ale schimbului verbal al subiecților, la relația dialogică) și *intertextual* (ce se referă la fenomenul „citării” în sens larg) – asupra cărora își orientează atenția, operând după necesitate și cu instrumentele metodologiei bahtiniene și a celei instituite de J. Kristeva, G. Genette sau L. Jenny. Totul pentru a crea o alternativă la relativismul poststructuralist, la fragmentarea postmodernă a narațiunii subiective, dar și la tendința de a vedea nelimitat realitatea fragmentat și fragmentar.

Aliona Grati concepe romanul ca pe o *unitas multiplex*, o organizare conștientă a dialogului dintre voci, în același timp, fiind acceptat și faptul că orice operă se deschide și către o altă dimensiune, cea a textului-intertext ca depozit al codurilor narative sedimentate în inconștient. Lumea romanului este una a polifoniei, a „vociilor-conștiințe” cu poziție axiologică care se aud reciproc, se încrucișează, vin cu răspunsuri, asigurând creația și schimbul de sens fără de sfârșit. Astfel că, „instituind o lume a libertății, a manifestării carnavalesci, romanul creează o *opinie plurilingvă concretă despre lume*”, reînnoită și completată de interpret din locul

său unic în istorie, ceea ce o face pe autoare să creadă că lumea romanului nu mai este rezultatul unei „obiectivități ontologice riguroase, ci al unei *intersubiectivități interactive* creatoare”, acestea manifestându-se într-o formula românească eterogenă. De aici și atitudinea simpatetică a Alionei Grati față de ipoteza lui Umberto Eco privind reevaluarea „socialmente pozitivă” a fenomenului Babel, examinată în studiul său *În căutarea limbii perfecte*, în care ilustrul teoretician reactualizează, în fond, ideea reiterată altădată cu insistență de Bahtin: „...textul (spre deosebire de limbă ca sistem) niciodată nu poate fi tradus până la urmă, căci nu există un potențial limbaj unic al textelor” (*Проблема границ текста. Текст как высказывание*). Textul artistic, mai cu seamă romanul, este „expresia conștiinței lingvistice galileene”: polifonie și polifonism, pluriglosie și plurilingvism, heteroglosie și heterolingvism, deci – o „lume postbabelică”. Autorului îi reușește configurarea unei astfel de lumi doar dacă are „darul vorbirii indirecte” (Bahtin), exprimat prin mânăuirea abilă a unor „strategii dialogice” de „înzestrare a *celuilalt* cu voce” (C. Thomson).

E de mirare, la prima vedere, că modelul romanului basarabean postsovietic e reductibil, în viziunea cercetătoarei, la patru romane: *Din calidor* de Paul Goma, *Spune-mi Gioni!* de Aureliu Busuioc, *Schimbarea din strajă* de Vitalie Ciobanu și *Gesturi* de Emilian Galaicu-Păun. Aceste romane, după Aliona Grati, sunt în măsură să ilustreze faptul că scriitorii români de la est de Prut au răspuns celei mai mari provocări a momentului actual – integrarea în spiritul și mentalitatea europeană și deschiderea spre alte orizonturi culturale – prin crearea unei alternative la modelele monologice, închise în sine, de reprezentare a omului și a realităților sociale.

Proza lui Ion Druță, în lipsa unei literaturi autentice, a cultivat generații de cititori hipersensibili la un soi de dulce sentimentalism, la un tip de realism naiv și liricoidal. În toate timpurile lirismul sentimental,

o formă elementară de reflectare a vieții, e menit oarecum să compenseze insuficiențele unei realități acerbe, crâncene și dure, cu atât mai mult în condițiile de ocupație, ale unui cotidian la limitele subzistenței. Mizeria existențială a avut, în plan artistic, exaltarea unui idilism naiv și rudimentar, cu teme, subiecte, personaje și conflicte artificiale, adeseori inventate. La polul opus al acestei literaturi se află Paul Goma. Iată de ce selectarea acestor nume are nu numai rațiuni polemice, dar și intenții demonstrative în relevarea paradigmei dialogice a romanului basarabean.

Mana lui Paul Goma este altfel decât satul lui Ilarion din *Martorul* lui Vasile Gârneț, altfel decât Ch-ăul lui Emilian Galaicu-Păun, decât câmpul de manevră al personajelor lui Ghenadie Postolache sau decât Bălțiul lui Anatol Moraru (cu excepția campusului universitar); universul scriitorului cu viziuni cosmopolite figurează tipul de basarabean deschis spre comunicare, cu o conștiință carnavalizată, aflată „în prag” și „la graniță” cu alte lumi. Aceste din urmă modele negative de universuri dezumanizate, precum și cel creat de Aureliu Busuioc („Majoritatea personajelor din romanul *Spune-mi Gioni!* ilustrează conștiințe alterate de năluca comunismului, spirite gregare mutilate de mașinăria securisto-kaghebită, indivizi docili care se mișcă într-o lume unde toți vorbesc într-un exasperant unison propagandistic”), exprimă tendința de a polemiza cu orice autoritate socială, ideologică sau cu tendința unora de a scrie rețeta universal valabilă de adevăr. Romanelor lui Vitalie Ciobanu și Emilian Galaicu-Păun le-ar reveni în economia acestei demonstrații rolul de a experimenta noi formule care să restabilească dimensiunea dialogului social în romanul postmodernist.

Deosebit de interesante sunt observațiile autoarei despre melanjul stilurilor în romanul postmodernist, despre formula lui eterogenă. Nu ne par deloc bizare afirmațiile: „Felul în care Emilian Galaicu-Păun vede lu-

mea și textul, viața și literatura denotă gustul pentru pluralismul postmodernist și refuzul ostentativ al proiectului unei singure variante de lume impus de totalitarisme. Modul discursiv al acestei atitudini se realizează fie prin explorarea resurselor limbajului și proliferarea experimentală a scriiturilor (Barthes), fiecare având în sine un proiect de lume sau constituind un fragment dintr-un univers mistic, unic și imens, încifrat în galeriile labirintice ale bibliotecii turnului Babel (Borges), fie prin reactivarea dialogului dintre creatorii tuturor timpurilor, adică a acelor experiențe *post-* sau *de după* prăbușirea celebrei construcții, eveniment soldat cu spectaculosul

fenomen *confusio linguarum*. Având toate datele unui «modernism radicalizat», această scriitură se emancipează totuși de obsesia producerii monologice a unei lumi ideale, universal valabile, prefigurând și fiind deschisă și spre o viziune *alternativă, împărtășită* asupra realității”.

Sugestivele și foarte meticuloasele analize din prezentul volum ne fac să credem că Aliona Grati este un critic cu o viziune nouă, gândește dialogal și are ce ne spune.

ALEXANDRU BURLACU
Institutul de Filologie al A.Ș.M.